

Vi på Skrea 8:63 känner stor oro inför ändringen av grundvattennivån på Skrea 5:4 m.fl. , Lyckan därför lät vi AI göra en bedömning och då fick vi följande svar.

Yttrande gällande samrådsunderlag för markavvattning Skrea 5:4 m.fl., Lyckan, Falkenbergs kommun

Ärende: Synpunkter på samrådsunderlag för tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken (1998:808)

Bakgrund

Jag har tagit del av samrådsunderlaget daterat 2025-05-07, avseende planerad markavvattning inom detaljplanområdet Skrea 5:4 m.fl., Lyckan i Falkenbergs kommun. Dokumentet redovisar en föreslagen permanent grundvattensänkning till nivåer lägre än 1 meter under markytan, vilket motsvarar en ökning från nuvarande nivåer kring 0,05–0,5 meter. Jag vill med detta yttrande framföra följande synpunkter och rekommendationer.

1. Bristande konsekvensanalys av ökad grundvattensänkning

Det framgår att målsättningen är att sänka grundvattennivån till under 1 meter året om. Detta innebär i praktiken en fördubbling av dagens genomsnittliga nivåer. Trots detta behandlas sänkningen i underlaget som miljömässigt försumbar utan att någon jämförande analys redovisas mellan alternativ djupgående (ex. 0,5 m vs. 1,0 m). En sådan analys vore viktig för att visa på proportionaliteten i påverkan samt att möjliggöra en differentierad skyddsstrategi.

Förslag: En kompletterande känslighetsanalys bör tas fram och ingå i den kommande miljökonsekvensbeskrivningen (MKB).

2. Otillräcklig bedömning av påverkan på naturvärden

Det råder osäkerhet kring huruvida källa och källvegetation i område 5 fortfarande är aktiv. Detta område har tidigare tilldelats naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde). Att denna källa inte återfunnits i senare inventering (2024) bör inte ensam ligga till grund för att bortse från potentiell påverkan vid sänkta grundvattennivåer.

Förslag: Naturvärdesbedömningen för område 5 bör uppdateras och inkludera en hydrologisk analys för att bedöma känsligheten för förändringar i grundvattennivå. Tillfälliga fältkontroller eller kompletterande inventeringar rekommenderas.

3. Underskattad risk för sättningar i sandiga jordar

Enligt underlaget bedöms samtliga befintliga byggnader inom påverkansområdet ha "ingen risk" för sättningar. Dock redovisas jordlager som domineras av sand och silt i de översta skikten, vilka är kända för att vara känsliga vid grundvattensänkning. Vid sänkning från 0,5 till 1,0 meter ökar risken för kapillär kollaps och volymförändringar.

Förslag: En förnyad geoteknisk bedömning bör genomföras där djupare grundvattenavsänkning beaktas, särskilt i områden där byggnader ännu inte uppförts eller där grundläggningssätt inte är fastställt.

4. Avsaknad av klimatrelaterade konsekvensscenarier

Grundvattensänkningen är planerad som en permanent åtgärd, men ingen bedömning görs av vad detta innebär i ett framtida klimat med längre torrperioder och mer extrema väderhändelser. En djupare sänkning kan i sådana situationer påverka ekosystemens återhämtningsförmåga, infiltration och dagvattensystemets funktion.

Förslag: Den kommande MKB:n bör inkludera ett särskilt avsnitt om påverkan vid torka och långvarigt låga grundvattennivåer, med förslag på anpassningsåtgärder.

Sammanfattande bedömning

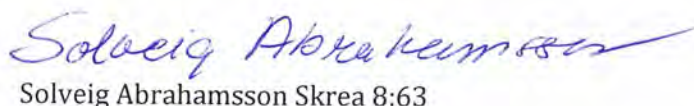
Jag anser att planerad markavvattning kan få större påverkan än vad som redovisas i samrådsunderlaget, särskilt till följd av den föreslagna ökningen i grundvattensänkningens djup. För att säkerställa att tillståndsprövningen vilar på ett robust underlag rekommenderas att ovan nämnda brister åtgärdas inför fortsatt process och inför upprättande av miljökonsekvensbeskrivning.

Våra egna tankar

1. Vår dricksvattenbrunn kommer att påverkas. Kommunen gjorde 2014 en inventering och vi uppgav då att vi fick vårt dricksvatten från en gemensam brunn. Denna ligger på fastigheten 8:40 och är grävd 1970 och är ca 4 meter djup. Brunnen grävdes i överenskommelse mellan dåvarande ägarna till fastigheterna 8:40, 8:44 och 8:45. Fastigheten 8:44 är nu delad i 8:62, 8:63 och 8:64. **Vi är oroliga, vad händer med vår brunn när grundvattennivån sänks.** I yttrandet om markavvattningen sägs att vår brunn är djupborrad till 45 meter **detta är helt fel.** I samband med att vår granne (8:45) fick vatten och avlopp inkopplat kontaktade vi VIVAB och frågade om det gick att ansluta till samma ledning. **Vi fick dock blankt NEJ.**

2. Alla ledningar för vatten och avlopp måste ligga frostfritt och det betyder att schakten måste vara minst 1.2- 1.4 meter djupa. Alla rör läggs på en dränerande grusbädd och detta betyder att den verkliga grundvattennivån troligen blir 1,3 -1,5 meter.
3. Vad händer med växligheten i våra trädgårdar och den övriga naturen runt omkring. Redan nu torkar marken snabbt ut och gula gräsmattor är ett faktum. I ett bostadsområde är det viktigt med grönska både för själen och hälsan. Statens Geotekniska Institut varnar titt som tätt om att grundvattennivåerna är låga och vattningsförbud införs av kommunerna.
4. Nästan dagligen ser vi räv, rådjur och då och då älg samt ormvråken, som ryttlar över våra huvuden. Vi kan även se tornfalken och gladan. Dessutom har vi ett rikt småfågelliv och i skogsområdet häckar fridlyst hackspett. *Vilken ynnest!!*
5. Vi har ett omväxlande klimat med kraftiga regn, hårda stormar och emellanåt svår torka. Vad händer omkring den stora dammen, som skall svälja allt vatten.
6. En mycket väsentlig sak är att man förstör ett område jordbruksmark. I flera fall har man förbjudit solcellsparkar med motiveringen att man förstör jordbruksmark. Marken under solcellerna går lätt att återställa men det är svårare med marken under asfalterade gator och byggnader.
7. Vår livskvalitet kommer att påverkas under lång tid. Lastbilar och maskiner kommer att bullra och spy ut sina avgaser. Sedan kommer själva byggandet av bostäder med allt vad det innebär. Minst 5 år med buller. I en presentation av kommunen utlovades en god livskvalitet i området *för vem???*
8. Enligt jordabalken får man inte göra något som ställer till harm för någon. En sänkning av grundvatten nivån kommer med största sannolikhet ställa till harm för många och leda till rättstvister.

Jan-Erik Abrahamsson Skrea 8:63

Solveig Abrahamsson Skrea 8:63

jan@jeamarin.com

lollo@jeamarin.com

Thursday, June 12, 2025 at 9:39:51 AM Central European Summer Time

Ämne: Synpunkter markavvattning inom detaljplan för Skrea 5:4 m.fl. Lyckan

Datum: torsdag 29 maj 2025 kl. 22:27:45 centraleuropeisk sommartid

Från: eva nylander

Till: Planenheten

WARNING: Viktigt information från Falkenbergs kommun och dess bolag. Detta e-post meddelande kommer ifrån en avsändare utanför organisationen, var försiktig med att klicka på länkar eller skicka känsliga uppgifter enligt GDPR. Använd "Säkra meddelanden" för känslig information. Om ni anser att detta är ett e-post som bör spärras så vidarebefordra det till spam@falkenberg.se

Vi är mycket oroad över den planerade markavvattningen som Falkenbergs kommun planerar på Skrea Lyckan.

Enligt samrådsremissen är målsättningen att hålla grundvattennivån lägre än 1 meter året runt. Enligt mätningar är nivån mindre än 0,5 meter i vissa delar av området. När ledningarna ska läggas måste de ner till frostfritt djup. Med rör och grusbädd innebär det att grundvattennivån måste ner till ca 1.5 meter. Det blir en kraftig sänkning från 0.5 meter.

Vår fastighet Skrea 8:64 gränsar till det område man vill markavvattna. Fastigheten är drygt 1000 m² och här finns en åretruntbostad, en friggebod och ett garage. Bostaden och friggeboden gränsar till området. Vi är mycket oroad över befarade sättningar i husen och träaltanerna.

Vi har under många år anlagt vår trädgård, vilket är ett stort intresse för oss. Här finns gamla och nyare fruktträd, prydnadsbuskar, bärbuskar och en mängd perenner samt gräsmatta.

På tomten finns även ekar, bokar och enar. Vi är glada och stolta över vår trädgård. Den är en plats för vila, rekreation och samvaro. Vi är mycket oroad över hur en markavvattning skulle kunna påverka växterna i vår trädgård.

Vi är också mycket oroad över hur naturen och djurlivet i området kommer att påverkas. Här växer en mängd lövträd och tallar. Hur kommer de att må efter en markavvattning? I området lever en mängd djur. Här finns flera gamla rävgryt. Vi ser dagligen rävar och rådjur. Här finns också älgar och harar. Vi har salamander i trädgården och ser också grodor och ödlor.

Vi ser dagligen ormråk och tornfalk och en mängd småfåglar. Vi vet att det finns mindre hackspett i skogen här. Om betingelserna ändras hur ska djuren trivas och vart ska de ta vägen? Här finns inte så mycket annan natur kvar i Skrea längre.

I området finns en gammal märkegrav. Vad kommer att hända med den?

I skogen ovanför området finns en tjärn. Den är välbesökt året om och på vintern åker man skridskor där. Flera sjöfåglar håller till och häckar där. Hur kommer den att påverkas?

Då havsnivån höjs kommer havet att trycka på vattnet i den planerade dammen, som ska svälja allt vatten. Vad händer då?

De fackmän vi pratat med säger att detta inte är någon lämplig plats att bygga på. Naturen stretar emot så gott den kan.

Markavvattning är en förbjuden åtgärd här enligt lag. Vi har hört att det inte skett i denna omfattning sedan 80-talet. Så det är en extra ordinär åtgärd. Är det då nödvändigt? Behövs det fler bostäder i lilla Skrea? Sedan 2008 har 9 nya bostadsområden byggts i Skrea - ett område vartannat år.

Vi som bor här och alla andra som nu har tillgång till denna fantastiska miljö, kommer att se och höra hur den oåterkalleligen förstörs totalt.

Vi lät AI göra en bedömning och fick bl.a. följande svar.
Yttrande gällande samrådsunderlag för markavvattning Skrea 5:4 m.fl. Lyckan Falkenbergs kommun

1. Bristande konsekvensanalys av ökad grundvattensänkning
2. Otillräcklig bedömning av påverkan av naturvärden
3. Underskattad risk för sättningar i sandiga jordar
4. Avsaknad av klimatrelaterade konsekvensscenarier

MVH
Eva Nylander och Lars Rosén Skrea 8:64

Synpunkter avlämnade vid Undersökningssamråd enligt 6 kap. 24§, Miljöbalken, avseende sänkning av grundvattennivån genom markavvattning, i planområdet Skrea 5:4 m. fl. (Dnr KS 2010/627).

Skrea den
5 juni 2025

Sammanfattning

Vi, fastighetsägare till Skrea 5:84 respektive 5:89, lämnar här tillsammans med våra familjer synpunkter på förslaget till markavvattning genom en permanent sänkning av grundvattennivån. Den markavvattning som föreslås är omfattande. Den avser ett till ytan stort område, sänkningen omfattar 1,0 till 1,7 meter – och är permanent. Vi menar att förslaget som presenteras i Samrådsunderlaget med tillhörande bilagor kommer att innebära betydande miljöpåverkan.

Undersökningsområdet har i samrådsunderlaget avgränsats snävt till det markområde som är under detaljplaneläggning. Detta innebär att effekter på kringliggande områden och deras växtlighet, djurliv och kulturlandskapet som sådant helt har bortsetts ifrån. Vidare har för samhällsplanering idag avgörande faktorer som hör samman med klimatförändringar, som ex. havsnivåhöjning, perioder av såväl torka som 100-års regn inte utretts.

Våra synpunkter är att se som argumentation till förmån för en annan användning, utan permanent markavvattning, som bättre skulle ta till vara detta stycke av Hallands kustområde för turism och rekreation med bevarande av natur- och kulturvärden och gagna det rörliga friluftslivet. Vi redovisar nedan både detaljsynpunkter och ställer frågor till materialet – i vissa fall utifrån vår kännedom med området (vi redovisar t.ex. en erfarenhet av saltvatteninträngning i en djupborrad brunn i anslutning till utredningsområdet och ger synpunkter på dagvattenupptag de senaste tio åren). I andra fall drar vi nytta av specialkunskap i familjerna samt ger allmänna medborgarsynpunkter.

Disposition

Vi redogör nedan för

- a) brister och felaktigheter vi funnit i utredningsunderlaget;
- b) skattningar i modeller som vi anser kunde gjorts annorlunda;
- c) faktorer och förhållanden med betydande miljöpåverkan som vi bedömer borde ha beaktats;
- d) en möjlig annan användning med större klimatnytta och med mindre ingripande effekter på natur- och kulturmiljön, samt vår slutsats.

Initialt beskriver vi våra fastigheters placering i förhållande till planområdet och tecknar i relevanta delar deras historia.

Mer än hundra år på plats

Våra två fastigheter, Skrea 5:84 och Skrea 5:89, gränsar i sydväst till det stora markområde där markavvattning planeras. Planområdet utgörs av en sänka med berg i norr, öster och väster, och en höjdskillnad på 19 meter ner mot havet. Våra fastigheter ligger alltså längst ner i sydväst, vid Lyckans väg. Fastigheten Skrea 5:89 utgörs till stor del av en bergsrygg (inklusive en odlingslott vid bergets fot) med avrinning ner mot planområdet. Skrea 5:84 ligger i marknivå med planområdet vilket också vår gemensamma infartsväg från Lyckans väg gör.

Fastigheten Enebacken är ursprungfastigheten till båda våra (och en tredje grannfastighet, Skrea 5:90). Ursprungfastigheten är mer än hundra år gammal, och utgjordes av en hallandslänga med jordkällare och uthus. Tillsammans med fastigheterna Tallbacken och Lyckan återfinns Enebacken på den Häradsökonomiska kartan från 1919-1925 men också äldre kartor. Hallandslängan finns kvar idag, har renoverats vid flera tillfällen, är tillbyggd i ett par etapper och har idag god modern standard. På 1950-talet fick våra föräldrar hyra Enebacken av dåvarande ägaren till bondgården Lyckan och 1968 förvärvade de den. 1981 bosatte sig våra föräldrar här i Skrea permanent.

Apropå vatten hade fastigheten Enebacken sin brunn ute i det markområde som nu planeras avvattnas där också bondgården Lyckan haft sin brunn. Anslutning till kommunalt vatten och avlopp skedde år 2000. Servitutet på brunn till förmån för Skrea 5:84 avträdde 2012.

a) Brister och felaktigheter i samrådsunderlaget

Riskbedömning av sättningar och skador

Skrea 5:84: tillbyggnad klar 2023, car-port riven 2022 – felaktigt kartunderlag & felaktig bedömning

I Samrådsunderlaget punkt 8.3 (s. 23-25) återfinns fastigheten Skrea 5:84 som två registrerade byggnader i Figur nr 17 och Tabell 2 – objekten nr 9 och 10. I texten (s. 23) beskrivs att sättningsrisken bedömts av geotekniker och konstruktörer i såväl byggnads- som driftsskede av den byggnation markavvattningen ska tjäna. Inga risker finns, jordlagren anses konsoliderade för byggnad nr 9 och för byggnad 10 bedöms konstruktionen ej vara sättningskänslig.

I juni 2022 rev vi byggnad nr 10, car-porten, och ersatte den med en tillbyggnad på 75 m² till den befintliga hallandslängan. De båda huskropparna förbinds sedan våren 2023 med en gemensam entré med stora glaspartier. Då vi gjöt grund för tillbyggnaden upptäckte vi att Enebacken, den gamla hallandslängan, till viss del vilar på en bergsrygg av granatamfibolit (se SGU:s kartvisare över berggrunden i området). Vi fick spränga del av denna ås i samband med gjutning av den nya tillbyggnadens platta. Nybyggnationen

vilat alltså dels på berggrund dels på omgivande morän/sand. Ursprungsfastigheten har en traditionell torpargrund men har två ytterligare tillbyggnader i norr, den ena platta på mark och den andra på plintgrund. Utvändigt är den ursprungliga hallandslängan sedan 1985 klädd med puts, medan övriga tillbyggnader har träpanel. En gemensam tillbyggd installation av vattenburen golvvärme värmer större delen av huskroppen.

Vår bedömning: Riskbedömningen är felaktig för fastigheten Skrea 5:84, fastighetens risker för sättningar och ev. skador måste utredas.

Vår gemensamma infartsväg – sättningsrisker samt ev. skador pga av översvämning?

Infartsvägen från Lyckans väg till våra två fastigheter liksom till grannfastigheten Skrea 5:90 ligger i tomtgränsen till området där grundvattennivån ska sänkas och ett avskärande dike tänks anläggas. Dessutom beskrivs marken intill vår fastighet längst ner i söder som markyta avsedd för vattenupptag vid stora nederbördsmängder.

Vår bedömning: Risken för sättningar och skador på vår infartsväg behöver utredas.

Sättningsrisker för befintliga byggnader på närliggandefastigheter

Det 2020 nybyggda huset på fastigheten Skrea 5:89 med tillhörande Attefallshus har inte riskbedömts. Det finns inte med på den aktuella kartbilden i Figur 17 och ej heller i Tabell nr 2 trots att fastigheten gränsar till utredningsområdet. Nyligen har därtill objekt nr 8, Lyckan, byggts till i väster, med en ny tillbyggnad som heller inte medtagits när den fastigheten riskbedömts. Dessutom har andra fastigheter till exempel utmed Stenkullsvägen m fl. som gränsar till utredningsområdet inte heller riskbedömts, liksom inte heller anslutande vägar.

Vår bedömning: Den planerade markavvattningen med sänkningen av grundvattennivån är en omfattande åtgärd inom ett stort markområde. De gjorda riskbedömningarna har som vi visat ovan utgått från felaktiga förutsättningar i vissa avseenden och behöver utvecklas utifrån bättre sakunderlag om befintliga förhållanden. Eftersom effekter av en grundvattensänkning inte enkelt kan avgränsas till det planerade byggområdet behöver risker på omgivande fastigheter bedömas utifrån byggnadernas verkliga grundläggning, konstruktion, samt omgivande mark- och höjdförhållanden.

Upptag av dagvatten, dränering – och markens skick 2025

Hur ser det ut idag? Adekvat foto?

I Figur 8, s. 16 Samrådshandlingen visas ett flygfoto från 2009 med en källa och ett dike inritat (i AFRY, 2025a, sid 16 anges det felaktigt vara från 2023). Bilden finns också på Falkenbergs kommuns hemsida som visningsbild över planområdet, med ett erbjudande om att ställa sig i tomtkö. Idag är detta inte en adekvat bild av området. Lövträds-sly på upp till 3-4 meter, tallplantor i stor omfattning har frösatt sig, veketåg (en gräsliknande växt som trivs i våtmark) har etablerat sig både i södra delen av

utredningsområdet och inte minst i den norra delen. På den mark som tidigare varit i bruk som betesmark (och där tidvis också råg odlats) finns i nedre delen höga jordvallar kvar, sedan den arkeologiska slutgrävningen 2016. Efter den återställdes marken inte och blev i påtagliga delar obrukbar som jordbruksmark. Terrängen är idag minst sagt svårforcerad och inte tillgänglig för det rörliga friluftslivet.

Förstörd dränering? I så fall när?

Under punkten 5.3.2 i Samrådshandlingen beskrivs befintlig dränering i området. Som befintlig dränering anges ett dike anlagt 2015 (Fig. 7, s. 12) i övre, norra delen av utredningsområdet. Vidare anges (s. 11) att det ”i samband med arkeologiska undersökningar som utförts i området 2011-2013, har eventuellt åkerdräneringarna skadats och troligen gett upphov till våtare ytor inom området”.

Vår bedömning: Problem med dagvattenupptag uppstod inte efter utgrävningarna av Kulturmiljö Halland 2011-2012 i den del av utredningsområdet våra fastigheter gränsar till. De kom efter slututgrävningen med andra arkeologer 2016. Vi menar att problem har uppstått eftersom marken inte återställdes, då jordlager från den tidigare betesmarken har tryckts upp i stora högar och vallar på upp till 4-5 meter och markförhållandena därigenom förändrats.

Befintlig dränering – äldre kulverterade bäckar & tegelrör i täckdikning & ett stenlagt dike

I de arkeologiska rapporterna från Kulturmiljö Halland (Kadefors, 2013; Kadefors & Persson, 2012) avsedda att utreda boplatser från brons- och stenålder, beskrivs i figurer och i foton två kulverterade, alltså stensatta, underjordiska bäckar; en i nord-sydlig riktning och en i öst-västlig riktning. Den nord-sydliga beskrivs mynna i en tillika kulverterad, men då öppen fåra, i västra delen av gården Lyckans trädgård varefter den på nytt går under jord och mynnar nere vid havet. Den får sägas utgöra den tidigare dräneringens huvudfåra för avvattning av Skrea 5:4 med norr därom liggande mark.

I en tidigare arkeologisk rapport (Wranning, 2006) beskrivs fynd som vittnar om stenhuggeriverksamhet vid Skrea 5:4 – ett stycke lokalhistoria från sent 1800-tal till tidigt 1900-tal. Wranning sätter i sin rapport fynden från stenhuggeriverksamheten med ”*det konstfullt anlagda, fortfarande fullt fungerande dräneringssystem som påträffades vid nu genomförda schaktning.*” (Wranning, 2006, s. 13) I anslutning till utgrävningen, på Skrea 8:5 som då var den aktuella (norra delen av utredningsområdet) kommenterar också Wranning vattenförekomsten där och anger områden som var mycket sanka, med stående vattenspeglar – alltså redan 2006 där ett dike senare grävdes 2015, dvs. där har det varit våtmark längre tillbaka och ej som ett resultat av utgrävningar.

Intill oss, angränsande till Skrea 5:89 har Falkenbergs kommun haft anledning att gräva ett dike i april 2023. Detta eftersom det i samband med kraftig nederbörd strömmat vatten, upp ur marken som ur en källa, och runnit in mot vår mark. Ett trasigt tegelrör

som utgjort del av reguljär täckdikning kunde då konstateras som orsak till att vatten rann in mot vår mark. Vidare, i västra kanten av området där berget möter jordbruksmarken finns rester av ett anlagt stensatt dike.

Vår slutsats: Fram till slututgrävningen 2016 av Skrea 5:4, som gränsar till oss, hade vi inga problem med överströmning av dagvatten in på vår fastighet, men därefter uppstod de problem som 2023 blev nödvändiga att åtgärda. Marken användes tidigare som betesmark, dräneringen fungerade helt uppenbart och dagvattenupptaget fungerade. Då de vallar och högar som uppstod vid den arkeologiska utgrävningen 2016 inte lades tillbaka kom dagvattenupptaget att fungera sämre på Skrea 5:4.

Om de äldre kulverterade bäckarna som beskrivs i omgivningsbeskrivningarna i de arkeologiska rapporterna skadats återstår att undersöka. Apropå kulturhistoriska värden noterar vi såväl stenhuggeriverksamheten liksom fynden av bosättningar från stenåldern i de arkeologiska rapporterna och återkommer till dessa.

Brunnar – fler än de karterade – färskvatten en betydande naturresurs

På sid 15, punkt 5.4, i Samrådsunderlaget omnämns brunnar i området, på sid 24 i Figur 17. redovisas registrerade brunnar och tre brunnar diskuteras under punkt 8.4. Det finns dock ytterligare brunnar.

I utredningsområdet, i höjd med Skrea 5:89:s norra gräns cirka 35 m in på Skrea 5:4 ligger den brunn som med servitutsrätt var dricksvattenbrunn för Skrea 5:84 och användes fram till början av 1980-talet. Intill ligger också den brunn som tjänat fastigheten Lyckan, enligt uppgift. Dessutom, inom Skrea 5:84 finns idag en grävd brunn som tidigare kan ha stått i förbindelse med den ursprungliga brunnen på Skrea 5:4. Med tanke på att kunna bruka vattnet för bevattning vid torka har vi sparat brunnen inne på Skrea 5:84:s område. Vid informationsmöte i samrådet den 20/5 framgick att liknande förhållanden med kvarvarande brunnar finns på enskilda fastigheter runt utredningsområdet.

Vår bedömning: Färskvatten utgör och har så gjort en ovärderlig tillgång för odling och ett levande kulturlandskap. Att sänka grundvattennivån med 1,0 – 1.7 meter skulle ge påverkan på ett okänt antal brunnar. Den grundvattenbortledning som nu planeras via dräneringssystem och dränerande anläggningar (se Fig. 14, s. 19) innebär att färskvatten leds bort utan att komma i bruk för gröda.

Borrad brunn – 1983 – I SGU:s databas – dricksvatten för Skrea 5:84 under en viss tid

På grannfastigheten Skrea 5:90 finns en djupborrad brunn med brunnsidentitet nr 52100156 (Se SGU:s brunnsregister). Våra föräldrar lät borra den 1983 och den försåg också Skrea 5:84 med dricksvatten fram till anslutningen till kommunalt vatten och avlopp år 2000. (Fastigheten hade fram till dess tank för spillvatten.)

Brunnen hade ett djup på 106 meter (se SGU:s databas) men togs ur bruk eftersom saltvatten så småningom trängde in, vilket gjorde att dricksvattnet blev bräckt. Detta var skälet till att kontakt togs med Falkenberg kommun och anslutning till vatten och avlopp ordnades år 2000.

Vår kommentar och slutsats:

Brunnen finns med i Figur 11, s. 24 (AFRY, 2025b; TB Skrea 2025-04-28) men lämnas utan kommentarer. Det som är intressant att notera, menar vi, är att saltvatten trängde in i en djupborrad brunn, 800-900 meter ifrån havet. Risker som uppstår genom bortledning av grundvatten och möjliga effekter på brunnar i och i anslutning till planområdet behöver utredas.

b) Modellering som kunde gjorts på annat sätt

Tillräckligt hög klimatfaktor som grund för beräkningar? Skyfallskartering för området?

I AFRY, 2025b (TB Skrea 2025-04-28) anges på sid. 31, punkt 7.1.4 att klimatfaktor 1,2 använts vid dimensionering av flöden, dammar och diken. I kommuner som Malmö, Linköping, Stockholm, Uppsala och Luleå har de senaste åren en klimatfaktor på 1,25 använts för dagvatten, andra som Lund, Sala och Umeå använder 1,3. Vid skyfall används klimatfaktor 1,3 av många men t.ex. Falköping, Jönköping och Kristinehamn använder 1,4.

Här har dimensionering enbart gjorts för 20-års regn. Vid 100-års regn (skyfall) nämns att avrinning ska ske som vatten på markyta (Samrådshandling, sid. 20). Enligt redovisat detaljplaneförslag är den ej bebyggda markytan det område som i söder gränsar till Skrea 5:84, vilket innebär att Skrea 5:84 direkt gränsar till den planerade översvämningsytan. Enligt utredningsmaterialet kommer bebyggelsen inom det nya planområdet att ligga högre än planerade vägar för att minska risk för översvämnung. Den planerade nybyggnationen kommer då sannolikt att ligga på en högre marknivå jämfört med våra befintliga fastigheter vilket ytterligare ökar risk för översvämnung.

Vi befarar:

att dimensioneringen av mängderna dagvatten är underskattad utifrån den låga klimatfaktorn. Detta är inte vilket område som helst! Området har en speciell topografi med omgivande berg i norr, öster och väster. Omfattande bebyggelse planeras, och den norra delen av området beskrivs upprepat i underlaget som sank, som våtmark.

Utifrån detta anser vi, att en specifik beräkning och planering för omhändertagande av vattenmängderna vid 100-års regn måste redovisas. De markområden som nu nämns som översvämningsyta kan som vi förstår det inte anses vara tillräckliga. Dessutom, enligt nuvarande planering skulle vid ett 100-års regn den södra dammen snabbt vara fylld, och ingen plan redovisas för var vattnet därifrån ska tas om hand vid översvämnung.

Dessutom krävs redovisning av hur planen tillgodoser att överströmning ej sker till Skrea 5:84 vid 100-års regn.

Säkerhet vid södra och norra dammen

I AFRY, 2025b (TB Skrea 2025-04-28) sid 32. anges ett maxdjup på 2 m i södra dammen där vatten ständigt ska stå på 1 meter nivå. Slänter på 1:5 planeras. Norra dammens djup är 2,2 m. Den planeras vara en torrdamm vilket innebär (givet dess djup) att en snabb tömning kan ske utifrån placeringen intill en förskola.

Vi saknar:

uppgifter om hur säkerhetsfrågor ska hanteras för barn och unga vid båda dammarna. Den södra dammen kommer att finnas i anslutning till Lyckans väg, med mycket cykeltrafik och befintlig och planerad bebyggelse. Den norra dammen, planerad som torrdamm, har likväl ett stort djup på 2,2 meter vid vattenfyllnad, och är planerad intill en förskola vilket föranleder att frågor om säkerhet måste beaktas.

Vid den södra dammen planeras slänter på 1:5, vore slänter på 1:6 mer adekvata med tanke på närvaron av barn och unga?

c) Faktorer och förhållanden med betydande miljöpåverkan som vi bedömer borde ha beaktats i samrådsunderlaget

Påverkan på natur- och kulturmiljön

I samrådsunderlaget bedöms den generella påverkan på naturmiljön som liten (sid. 27, se också Tabell 1, sid 6). Man skriver sammanfattningsvis att sänkning av grundvatten inte har någon direkt påverkan då det endast finns låga naturmiljövärden inom utredningsområdet.

För oss som bor i området intill är denna bedömning obegriplig. Intilliggande växtlighet, med träd (t.ex. tallskog) och buskar, bidrar i hög grad till områdets karaktär och bör därför värnas. Utredningen fokuserar på sänkning av grundvatten, men tar inte hänsyn till påverkan på markvattennivåer och markfuktighet. Beskrivning av eller riskbedömning saknas helt för hur intilliggande mark och växtlighet samt djurliv påverkas då tillgång till vatten minskar.

Dessutom, ett avskärande dike planeras för att föra bort dagvatten från de högre liggande markområden som omger planområdet. Hur bortföring av yt- och dagvatten från dessa områden påverkar markvatten och markfuktighet och därmed livsbetingelser för träd och växter i dessa områden är inte utrett. Konsekvenserna för den samlade markavvattningen med lägre markfuktighet som följd gäller även träd och växtlighet i omkringsliggande ängar, dungar och trädgårdar. Dessa bidrar aktivt till den biologiska mångfalden i området vilket bortsetts ifrån.

De samlade markavvattningsåtgärderna påverkan på naturmiljön måste också ses i ett större sammanhang där klimatförändringar bidrar till stigande temperaturer och längre torrperioder, vilket bortses ifrån.

I Tabell 1. sid. 6 anges att landskapsbilden inte kommer att förändras genom markavvattningen. Dock, vid omfattande nederbörd, kommer som en följd av markavvattningen stora mängder vatten att snabbare rinna ut i havet, vatten som tidigare infiltrerats i marker högre upp i landskapet. Detta flöde riskerar att påverka strandängar och kustlinjen. Både när det gäller växtlighet och i form av meandrande bäckar.

Av Figur 15, sid. 22, Samrådshandlingen, framgår att de sammanlagda mängderna dagvatten och grundvatten som samlats i den södra dammen ska transporteras under Strandvägen i ett schakt. *Denna koncentration av utflödet* kan få en avsevärd påverkan på de strandängar som idag används som betesmark, dvs. också kulturlandskapet förändras.

Höjning av havsnivån – och effekter av borttransport av grundvatten

Utredningsområdet ligger på en markhöjd av 10 – 29 m ö h och samtidigt på ett avstånd av 800 - 1000 meter från havet. Enligt SMHI:s scenarior kan en havsnivåhöjning givetvis förväntas under de närmaste årtiondena och framåt emot år 2100. I rapporten "Hav möter land. Klimat vatten samhällsplanering tillsammans" (Borenäs och Lindahl, 2013) diskuteras havsnivåhöjning i relation till Ätran och Falkenberg. Osäkerhet markeras i skattningen. Detsamma gäller för det intervall som skattas för orter utmed hallandskusten i verktyget IPCC AR6 Sea Level Projection Tool. Även om omfattningen av havsnivåhöjningen är svårskattad är den oundviklig och som påverkanfaktor ej kommenterad i utredningsmaterialet.

Det som utöver en höjning av havsnivån enligt SMHI är att förvänta är att tillfälliga, fler och kraftigare stormar till följd av att havstemperaturen höjs. Nivåer på tillfälliga höjningar på upp till 2,5 meter skisseras.

Vår oro och bedömning:

Vi saknar en bedömning av havsnivåhöjningen som påverkanfaktor i utredningsmaterialets.

Ovan har vi nämnt om brunnen SGU nr 52100156 där saltvatten trängde in under 1990-talet. Alltså finns, långt ifrån havet, vid utredningsområdet tryck i marken från saltvatten. Den borttransport av grundvatten och generella markavvattning som tillstånd söks för innebär att riskerna ökar för att saltvatten ska tränga högre upp och in i omkringliggande befintliga brunnar, där många idag används för bevattning vid tider av långvarig torka. Inträngning av saltvatten skulle innebära negativ påverkan på odling, träd och buskar

och därmed kunna minska biologisk mångfald i befintliga områden runt utredningsområdet. Sådana effekter på kulturlandskapet har negligerats.

d) Annan användning med sannolikt större klimatnytta och med tillvaratagande av natur- och kulturmiljön.

I arkeologiska undersökningar framgår att under stenåldern gick strandlinjen i den södra delen av utredningsområdet. Vidare har i området flera spår återfunnits av stenåldersboplatser liksom av en boplatz från bronsåldern. I ett stycke mer sentida lokalhistoria finns spår av stenhuggeriverksamhet från sent 1800-tal och tidigt 1900-tal. Alltså, på den här platsen valde människor att bosätta sig, kanske inte minst utifrån förekomst av dricksvatten? Kanske kan området sägas ha haft funktion av att vara ett naturligt fördröjningsmagasin för vatten från omgivande markområden. En källa omtalas i rapporter och dricksvattenbrunnar har försett näraliggande fastigheter med vatten under 1900-talet.

Varför inte ta tillvara dessa tecken på långvarig bosättning, till att i dagsläget skapa kunskap om dessa kulturminnen? Förutsättningar finns ju dessutom för kunskapsbildning om variationer över tid i form av kustlinjen och dess historia?

Ur geologisk synvinkel finns dessutom inom utredningsområdet ett stråk av granatamfibolit som variation till den mer gängse hallandsgraniten.

Vi ser framför oss ett naturrum, ett kunskapscentrum med information där skolklasser kan möta både kulturhistoria tillbaka till cirka 7.500 år f Kr., bevittna var en annan kustlinje funnits, bekanta sig med geologi - och samtidigt orientera sig om nutids- och framtidsscenarios i fråga om klimatet.

Vi ser också ett öppet landskap, ett rekreationsområde med plats för strövstigar, gång- och cykelvägar med hög tillgänglighet så att än fler får tillgång till det kustnära landskapet. Ett område där det också finns temalekplatser, boulebana och utegym med löpslinga. I ett område som detta med plats både för aktivitet, vila och rekreation kan den omgivande naturen, med berg, tallar, blåbär och björnsbärssnår integreras som del av det fria och rörliga friluftslivet. Älg, rådjur, räv, hare, kanin, gök, bivråk m. fl. dessa vanliga djur skulle av en markanvändning som denna inte trägnas undan, vatten skulle finnas för dem. Och i en vårdad våtmark, skulle fågellivet kunna blomstra.

Vår slutsats:

Utifrån de risker vi beskrivit tillika med de brister och outredda förhållanden vi noterat i utredningsunderlaget är vår sammanlagda bedömning att den markavvattning och grundvattensänkning som föreslås är direkt olämplig och inte bör tillåtas. Betydande natur- och kulturvärden står på spel. Planerad bebyggelse bör lokaliseras till mer där för lämpade markområden.

Maria Sporre
Skrea 5:89

Karin Sporre
Skrea 5:84

Referenser:

Borenäs, K. & Lindahl, S. (2013). *Hav möter land. Klimat vatten samhällsplanering tillsammans*. Rapport nr 8. Länsstyrelsen i Västra Götaland, 2013:21.

IPCC AR6 Sea Level Projection Tool, weblink: https://sealevel.nasa.gov/data_tools/17

Kadefors, O. (2013). *Gamla stränder och nya tider. Lämningar från övergången mellan jägar- och bondestenåldern*. Halland, Skrea socken, Skrea 8:5, RAÄ 204. Kulturmiljö Halland.

Kadefors, O. & Persson, C. (2012). *Invid gamla stränder*. Halland, Skrea sn Raä 221, Skrea 5:4. Kulturmiljö Halland.

Wranning, P. (2006). *Skrea – En bronsåldersboplats vid havet, samt mesolitiska och neolitiska lämningar*. Arkeologisk förundersökning och arkeologisk utredning. Halland, Skrea sn, Skrea 2:39, Skrea 5:4, Skrea 8:5 Skrea9:5 Skrea 23:3. Kulturmiljö Halland.

Thursday, June 12, 2025 at 9:40:37 AM Central European Summer Time

Ämne: Synpunkter Skrea Lyckan – Skrea Lyckan
Datum: fredag 6 juni 2025 kl. 16:03:15 centraleuropeisk sommartid
Från: No Reply
Till: Planenheten

WARNING: Viktigt information från Falkenbergs kommun och dess bolag. Detta e-post meddelande kommer ifrån en avsändare utanför organisationen, var försiktig med att klicka på länkar eller skicka känsliga uppgifter enligt GDPR. Använd "Säkra meddelanden" för känslig information. Om ni anser att detta är ett e-post som bör spärras så vidarebefordra det till spam@falkenberg.se

Synpunkter på Skrea Lyckan

Förnamn Viktor & Kristin

Efternamn Forster

Mejladress Viktorforsters@gmail.com

Fastighetsbeteckning Skrea 8:45

Dina synpunkter Vi som bor på fastigheten Skrea 8:45 har tagit del av samrådsunderlaget och den planerade grundvattensänkningen inom detaljplanområdet Lyckan. Vi har ett antal funderingar och frågor som vi önskar svar på.

För det första är vi oroade över den föreslagna hanteringen av dagvatten, där området dimensioneras med ett dikessystem som endast är anpassat för 20-årsregn. I närliggande områden, såsom Fajans, har man valt att dimensionera för 100-årsregn. Mot bakgrund av Falkenbergs kommuns klimatanpassningsplan, och det faktum att klimatförändringarna gör att extremväder blir både vanligare och svårare att förutsäga, undrar vi varför Lyckan inte planeras med samma försiktighetsprincip.

Dessutom noterar vi att planen anger att "vid 100-årsregn eller mer omhändertags avrinning av vatten på markyta". Detta skapar viss oro, särskilt med tanke på att den planerade sänkningen av grundvattennivån kan göra marken mer känslig för erosion och försämrad bärighet. När marken blir torrare och mindre stabil kan det i praktiken innebära att ytvatten inte avleds lika effektivt, vilket ökar risken för översvämningar och skador vid extrema väderhändelser.

Vidare noterar vi också uttalandet av samhällsbyggnadschefen Johan Cronqvist i Hallands Nyheter, där han uttrycker att "Ju längre tiden går, desto svårare kommer det bli att exploatera den här typen av lägen" (<https://www.hn.se/nyheter/falkenberg/havsnara-dromprojekt-drojer-skrea-lyckan-vantar-pa-klartecken.ae5e3637-8a15-4868-90d0-ac1eaf3d2e69>). Uttalandet väcker frågan om vi i dag tar beslut som framtida generationer kan komma att ifrågasätta. Bör vi inte i stället stanna upp och omvärdera om det här verkligen är rätt väg att gå isåfall?

Vi är också bekymrade över potentiella sättningsskador på vårt hus som vi byggde för endast ett år sedan. Rapportens slutsatser om låg sättningsrisk känns inte helt övertygande, då jordens respons på grundvattensänkningar enligt sakkunniga kan variera ytterst lokalt. Hur

kan kommunen garantera att vårt hus inte kommer drabbas av sättningar eller andra strukturella skador, och vad gäller i så fall för ansvar och eventuella ersättningar?
Vi har även en brunn på tomten som vi vill fortsätta använda utan att behöva investera mer pengar. Kan kommunen garantera att vår brunn inte kommer påverkas av den planerade grundvattensänkningen?

Slutligen vill vi lyfta frågan om påverkan på vegetation och natur. Kommunen har bedömt att påverkan blir liten, men med tanke på att en sänkning på upp till 1,7 meter är betydande och sannolikt lär ha märkbara konsekvenser undrar vi om bedömningen verkligen tagit tillräcklig hänsyn till extrema väder-händelser och långsiktiga effekter. Som boende i området ser vi dagligen rådjur, älgar med kalv och en familj rävar som leker ute på ängen – djurliv som är direkt beroende av ett stabilt och levande landskap. Hur har kommunen kommit fram till att växtligheten och djurlivet på Lyckan och i angränsande naturområden inte påverkas negativt av dessa betydande förändrade hydrologiska förhållanden?

Vi ser fram emot svar på våra frågor och funderingar.

Samtycke OK

planförslag Skrea Lyckan

Monday, August 11, 2025 at 4:49:52 PM Central European Summer Time

Ämne: VB: Detaljplan

Datum: måndag 11 augusti 2025 kl. 07:22:01 centraleuropeisk sommartid

Från: Marie-Louise Svensson

Till: Planenheten

Yttrande i markavvattningsärendet skickat till mig i fredags!

/Marie-Louise

Från: Nina Dahlquist <ndahlquist0@gmail.com>

Skickat: den 8 augusti 2025 16:50

Till: Marie-Louise Svensson <Marie-Louise.Svensson@falkenberg.se>

Ämne: Detaljplan

WARNING: Viktigt information från Falkenbergs kommun och dess bolag. Detta e-post meddelande kommer ifrån en avsändare utanför organisationen, var försiktig med att klicka på länkar eller skicka känsliga uppgifter enligt GDPR. Använd "Säkra meddelanden" för känslig information. Om ni anser att detta är ett e-post som bör spärras så vidarebefordra det till spam@falkenberg.se

Hej!

Vi är oroliga för hur grundvattensänkningen av Lyckan kommer att påverka vår fastighet. Vi har nyligen installerat bergvärme och vi har en egen brunn på tomten.

Vänliga hälsningar

Anders och Nina Dahlquist

Skrea stationsväg 45 A

Falkenbergs kommun registrerar dina personuppgifter. På kommun.falkenberg.se/personuppgifter kan du läsa mer om hur vi behandlar personuppgifter samt vilka rättigheter du har enligt dataskyddsförordningen, GDPR.

SÄNDLISTA		Samrådsperiod 2025-05-12 till 2025-06-06		
ENSKILDA SOM KAN ANTAS BLI SÄRSKILT BERÖRDA				
Fastighet	Namn	Bostadsadress	Postnummer	Postadress
SKREA 5:4	Karlsson, John Bertil Ingvar	SKJUTBANEVÄGEN 13	311 95	FALKENBERG
SKREA 5:84	Sporre, Karin Alice	BÄRNSTENSVÄGEN 129	907 41	UMEÅ
SKREA 5:89	Sporre, Maria Ingegärd	KIRSEBERGSGATAN 5	212 20	MALMÖ
SKREA 7:2	Fager, Lena Iréne	HERTIG VALDEMARS VÄG 25	311 37	FALKENBERG
	Paulsson, Per Jörgen	SKREA STATIONSVÄG 47	311 72	FALKENBERG
	Paulsson, Jan Torsten	ÅSTORP TÖSTASGÅRD 101	311 79	FALKENBERG
	Pedersen, Eva Catrin	SVÄRMAREVÄGEN 25	311 79	FALKENBERG
SKREA 7:80	Pedersen, Ingrid Beatrice	LAIMERSTRASSE 26 80639 MÜNCHEN TYSKLAND		
SKREA 8:40	Nylander, Carl Rolf Lennart	SKREA STATIONSVÄG 45 B	311 72	FALKENBERG
SKREA 8:45	Forster, Anders Viktor	SKREA STATIONSVÄG 45 C	311 72	FALKENBERG
	Brækstad Forster, Kristin	SKREA STATIONSVÄG 45 C	311 72	FALKENBERG
SKREA 8:46	Dahlquist, Nils Anders	JÄMTLANDSGATAN 7	441 57	ALINGSÅS
	Dahlquist, Nina Chatharina Marianne	JÄMTLANDSGATAN 7	441 57	ALINGSÅS
SKREA 8:47	Tillbrandt, Niklas Nils Oskar	KAPRIFOLGATAN 105	426 69	VÄSTRA FRÖLUNDA
	Tillbrandt, Karin Charlotte Jenny	KAPRIFOLGATAN 105	426 69	VÄSTRA FRÖLUNDA
SKREA 8:5	FALKENBERGS KOMMUN		311 80	FALKENBERG
SKREA 8:58	Svensson, Sven Anders Stefan	NATURVÄGEN 6	311 72	FALKENBERG
SKREA 8:59	Englund, Emelie Maria	NATURVÄGEN 8	311 72	FALKENBERG
	Englund, Lars Kristian	NATURVÄGEN 8	311 72	FALKENBERG
	Göranzon, Agneta Maria	HJULAXELVÄGEN 170	741 51	UPPSALA
	Göranzon, Bertil Lars Olof	HJULAXELVÄGEN 170	741 51	UPPSALA
SKREA 8:60	Bergbom Johansson, Maria Carina	NATURVÄGEN 10	311 72	FALKENBERG
	Johansson, Frank Ove Niklas	NATURVÄGEN 10	311 72	FALKENBERG
SKREA 8:61	Arvidsson, Agneta Margith Charlott	NATURVÄGEN 12	311 72	FALKENBERG
	Vilén, Kari Jan-Eric	NATURVÄGEN 12	311 72	FALKENBERG
SKREA 8:62	Nylander, Blanche Elisabet	STENKULLSVÄGEN 3	311 72	FALKENBERG
SKREA 8:63	Abrahamsson, Jan Erik	KYRKVÄGEN 44	471 41	RÖNNÄNG
	Abrahamsson, Solveig Ros-Marie	KYRKVÄGEN 44	471 41	RÖNNÄNG
SKREA 8:64	Nylander, Eva Britt-Marie	STENKULLSVÄGEN 7	311 72	FALKENBERG
SKREA 9:119	Iseborn, Lars Inge Boris	SKREA STATIONSVÄG 41	311 72	FALKENBERG
SKREA 9:13	Bronnvall, Emma Christina	NATURVÄGEN 14	311 72	FALKENBERG
	Rosell, Karl Gunnar Joakim	NATURVÄGEN 14	311 72	FALKENBERG
SKREA 9:14	Bengtsson, Björn Håkan	SKREA STATIONSVÄG 30	311 72	FALKENBERG
	Esbjörnsson, Viktoria Maria Josefine	SKREA STATIONSVÄG 30	311 72	FALKENBERG
SKREA 9:28	Buvari, Ann-Charlotte Maria	NATURVÄGEN 16	311 72	FALKENBERG
	Buvari, Zoltan Joseph	NATURVÄGEN 16	311 72	FALKENBERG
SKREA 9:83	Larsson, Jesper Erik	CURTS VÄG 1	311 72	FALKENBERG
	Marting, Karin Anna Maria	CURTS VÄG 1	311 72	FALKENBERG
SKREA 9:85	Henrysson Oskarsson, Isabella Edemina Elida	SKREA STATIONSVÄG 30 B	311 72	FALKENBERG
	Svensson, Daniel Magnus	SKREA STATIONSVÄG 30 B	311 72	FALKENBERG
LÄNSSTYRELSEN, MYNDIGHETER OCH FÖRENINGAR				
Länsstyrelsen Halland				
Miljö- och hälsoskyddsnämnden				
Räddningstjänsten				
Kultur- och fritidsnämnden				
VIVAB				
VA-planerare				
Bygglovsnämnden				
Falkenberg naturskyddsförening				
Kulturmiljö Halland				
Tallbackens samfällighetsförening				